

Ministeren

Indfødsretsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Opfølgning vedrørende bipersoner

Ved indfødsrets aftalen af 29. juni 2018 blev det blandt andet indført, at det fremover, 2 år efter vedtagelsen af en lov om indfødsrets meddelelse, systematisk vil blive vurderet, om der er grundlag for at indlede inddragelsessager på grund af fortielse af kriminelle handlinger begået forud for ansøgningen om dansk statsborgerskab.

Som led i denne procedure skulle det som en engangsforanstaltning vedrørende de personer, der siden 2014 er blevet naturaliseret, vurderes, om der var grundlag for at indlede inddragelsessager på grund af fortielse af kriminelle handlinger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet orienterede den 17. juni 2020 Indfødsretsudvalget, jf. IFU (Alm. del) bilag 176, om denne gennemgang og oplyste i den forbindelse, at der var identificeret 8 sager vedrørende bipersoner, som ikke var videresendt til politiet. Ministeriet oplyste, at det i disse sager skulle undersøges, hvorvidt de pågældende overhovedet har erhvervet dansk indfødsret, og at Folketingets Indfødsretsudvalg ville blive særskilt orienteret om håndteringen af disse sager, når undersøgelsen var tilendebragt.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har nu tilendebragt denne undersøgelse. Nedenfor gennemgås relevant fakta i de 8 sager samt retsgrundlaget. Det konkluderes, at de 8 bipersoner er blevet danske statsborgere sammen med deres forældre, og at der ikke er grundlag for at indlede svigsager mod de 8 bipersoner eller deres forældre.

Det bemærkes i den forbindelse, som redegjort for under pkt. 3 nedenfor, at reglerne om bipersoners erhvervelse af indfødsret blev ændret i 2020 for i videre omfang at undgå, at bipersoner, der har begået strafbare forhold, erhverver dansk indfødsret sammen med deres forældre. Som det videre fremgår nedenfor, vil Udlændinge- og Integrationsministeriet i forlængelse af de nye regler undersøge, om der efter gældende ret kan stilles krav om, at bipersoner, der er fyldt 15 år, skal oplyse om evt. strafbare forhold i forbindelse med forældrerens indgivelse af ansøgning om naturalisation eller på et senere tidspunkt inden forældrerens erhvervelse af indfødsret, for, at man derved kan indlede en svigsag, hvis bipersonen har begået strafbare forhold, som den pågældende ikke er sigtet, tiltalt eller dømt for.

1. juli 2022

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2019 - 6059
Akt-id 1797801

1. De 8 konkrete sager

Det fremgår ikke af de relevante love om indfødsrets meddelelse, at nogen af de 8 bipersoner er undtaget fra deres forældres naturalisation, ligesom de alle er angivet på deres forælders statsborgerretsbevis og er blevet registreret som danske i CPR-registeret.

I 3 af de undersøgte sager har bipersonerne begået de forhold, de siden er straffet for, forud for vedtagelsen af det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som deres forælder var optaget på. De var dog på tidspunktet for vedtagelsen af lovforslaget ikke sigtet, tiltalt eller straffet for et karensgivende strafbart forhold, og de var således ikke udelukket fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter reglerne i den dagældende cirkulæreskrivelse om naturalisation.

De pågældende bipersoner og deres forældre er endvidere ikke i forbindelse med ansøgningen blevet bedt om at oplyse om bipersonens strafbare forhold af betydning for ansøgningen. De har således ikke tilbageholdt oplysninger, og der er på denne baggrund ikke grundlag for at iværksætte en straffesag eller svigsag mod hverken bipersonerne eller forældrene.

I de øvrige 5 sager er bipersonerne sigtet eller har modtaget en karensudløsende sanktion for et strafbart forhold forud for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse. Der er tale om:

- én biperson, som inden vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse vedtog en bøde på 3.500 kr. (nedsat til 2.250 kr.) for overtrædelse af færdselsloven,
- én biperson, som på tidspunktet for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse var sigtet for overtrædelse af fyrværkeriloven, og som efter lovens vedtagelse vedtog en bøde på 5.000 kr. (nedsat til 2.500 kr.) herfor,
- én biperson, som på tidspunktet for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 276, jf. § 285 (tyveri), og som efter lovens vedtagelse blev idømt 30 dages betinget fængsel herfor, samt
- to bipersoner, som på tidspunktet for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, (røveri), og som efter lovens vedtagelse blev idømt 8 måneders betinget fængsel med vilkår om tilsyn efter lov om social service § 52 for.

I alle 5 tilfælde var det strafbare forhold karensgivende efter den dagældende cirkulæreskrivelse om naturalisation. Endvidere bemærkes det, at det strafbare forhold i fire af sagerne ikke blev konstateret før vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse. I én sag blev det strafbare forhold konstateret inden vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse, men det ses, at ministeriet i sagsbehandlingen har vurderet, at sigtelsen ikke ville føre til en karensgivende sanktion, hvorfor der ikke er sket orientering af ansøgeren herom.

I det følgende afsnit undersøges, om bipersonerne i de 5 sager er blevet danske statsborgere sammen med deres forældre. Alle 5 sager vedrører love om indfødsrets meddelelse, som er vedtaget før 1. januar 2017, hvor reglerne om bipersoner blev ændret.

2. Retsgrundlag for bipersoners erhvervelse af indfødsret indtil den 1. januar 2017

Generelt

Frem til 31. december 2016 fulgte det – med mindre ændringer gennem årene – af indfødsretslovens § 5, at erhvervede en person indfødsret ved afgivelse af erklæring, tilkom indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt var angivet, at et barn ikke skulle være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det var en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende havde del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet var ugift, under 18 og bosat her i riget. For et adoptivbarn var det tillige en betingelse, at adoptionen havde gyldighed efter dansk ret.

Betingelserne for erhvervelse af statsborgerskab som biperson i erklæringsager, som er oplistet i indfødsretslovens § 5, finder også anvendelse ved naturalisation, jf. indfødsretslovens § 6, stk. 2. En biperson optages ikke på en lov om indfødsrets meddelelse ved navns nævnelse.

De ovenfor oplistede forudsætninger for erhvervelse af indfødsret som biperson skulle være opfyldt på tidspunktet for forældrens erhvervelse af indfødsret.

Et barn, som ikke opfyldte betingelserne i § 5 på tidspunktet for forældrens erhvervelse af dansk indfødsret, ville ikke blive dansk statsborger sammen med forælderen. Det gjaldt, uanset barnet ikke var undtaget fra forældrens naturalisation ved en angivelse herom på lovforslaget om indfødsrets meddelelse.

Et barn til en forælder, som er optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som er fyldt 18 år, eller som fylder 18 år under lovforslagets behandling, vil efter fast praksis således ikke blive undtaget fra forældrens naturalisation ved en angivelse herom på lovforslaget om indfødsrets meddelelse. Dette barn vil ikke være omfattet af forældrens naturalisation, da barnet ikke opfylder alderskravet. Det samme vil være tilfældet, hvis der ikke foreligger samtykke fra den anden forældremyndighedsindehaver, den forælder, som naturaliseres, ikke har forældremyndighed over barnet, barnet er gift, barnet ikke er bosat her i landet, eller barnet ikke har lovligt ophold her i landet.

Vandelskravet indtil 1. januar 2017

Folketingets Indfødsretsudvalg tilkendegav i 1997 i forbindelse med behandlingen af en række ændringsforslag til en lov om indfødsrets meddelelse, at bipersoner, som efter optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse er sigtet eller straffet af betydning for naturalisationssagen, skal udtages af lovforslaget. Det fremgår endvidere af et samtidigt notat fra Indfødsretskontoret, at der siden 1995 i praksis

var opstillet et vandelskrav for bipersoner, men at der alene var foretaget opslag i Kriminalregisteret ift. bipersoner i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om indfødsret, og at der hidtil alene var blevet meddelt bipersoner afslag på naturalisation efter forelæggelse for Indfødsretsudvalget.

Det fremgår videre af forarbejderne til indfødsretslovens § 6, stk. 2, jf. lovforslag nr. L 69, som fremsat den 28. oktober 1998, at det i forbindelse med naturalisation angives direkte i lovtæksten til loven om indfødsrets meddelelse, hvis ansøgerens barn ikke skal være omfattet. Det fremgår videre, at undtagelsen i sådanne tilfælde ikke alene kan være et ønske fra den pågældende ansøgers side, men også kan skyldes, at det konstateres, at barnet ikke opfylder betingelserne for naturalisation. Endelig fremgår det, at Folketingets Indfødsretsudvalg har tilkendegivet, at et barn i sådanne tilfælde ikke kan naturaliseres som biperson til forældrene.

Administrationen af vandelskravet indtil 1. januar 2017 i praksis

Frem til og med 2016 blev en biperson, der skulle undtages fra lovforslag om indfødsrets meddelelse på grund af vandel, eller blot fordi forælderen ønskede det, efter praksis undtaget ved, at det blev angivet direkte i lovtæksten til lov om indfødsrets meddelelse, at barnet ikke skulle være omfattet. Denne praksis ift. vandelskravet forudsatte naturligvis, at der var konstateret et strafbart forhold ved f.eks. opslag i Kriminalregisteret.

I forbindelse med udstedelse af statsborgerretsbeviser til personer omfattet af lov nr. 1704 af 21. december 2015 om indfødsrets meddelelse, blev man i januar 2016 i Indfødsretskontoret opmærksom på et antal sager, hvor i alt 11 børn var sigtet eller havde modtaget en karensudløsende sanktion på tidspunktet for vedtagelsen af lovforslaget om indfødsrets meddelelse, og hvor det ikke fremgik udtrykkeligt af loven, at meddelelsen af dansk indfødsret var uden virkning for de pågældende børn. I én af sagerne havde man under ansøgningens behandling orienteret hovedpersonen om det karensgivende strafbare forhold, i de andre sager havde man ikke informeret herom. I alle tilfælde var de strafbare forhold imidlertid konstateret inden lovens vedtagelse.

Det blev resolveret i Indfødsretskontoret, at de 11 børn ikke havde erhvervet dansk indfødsret med deres forældre, og at de derfor ikke skulle være omfattet af forældrerens statsborgerretsbevis.

Begrundelsen herfor var, at man lagde til grund, at tilkendegivelsen fra Folketingets Indfødsretsudvalg i 1997 om, at vandelskravet også skulle gælde for bipersoner, måtte anses for tilstrækkelig hjemmel, og at der med undtagelsen af bipersoner i lovtæksten til lov om indfødsrets meddelelse alene var tale om en servicemeddelelse. Det afgørende var således ikke, om et barn var undtaget i lovtæksten, men om barnet faktisk opfyldte vandelskravet på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Denne praksis er endvidere beskrevet i besvarelse den 9. marts 2016 af Indfødsretsudvalgets spørgsmål nr. 48 (Alm. del) (Folketingssamlingen 2015-16).

3. Retsgrundlag for bipersoners erhvervelse af indfødsret efter den 1. januar 2017

Vandelskravet indtil den 1. februar 2020

Ud fra retssikkerhedsmæssige overvejelser fandt man det i 2016 hensigtsmæssigt, at det blev lovfæstet, at børn ved lov kan undtages en forælders naturalisation og således ikke erhverve dansk indfødsret, uanset at forudsætningerne i indfødsretsloven – om under 18 år mv. – var opfyldt.

Ved lov nr. 1562 af 13. december 2016, som trådte i kraft den 1. januar 2017, blev § 6, stk. 3, således indsat i indfødsretsloven. Det følger af bestemmelsen, at § 6, stk. 2, ikke finder anvendelse, såfremt et barn, herunder adoptivbarn, ved lov undtages fra en forælders naturalisation.

Det fremgår af bemærkningerne til indfødsretslovens § 6, stk. 3, at bestemmelsen lovfæster praksis omkringandel og de tilfælde, hvor en forælder ikke ønsker, at barnet medtages på loven som biperson. Det fremgår således af bemærkningerne, at i praksis vil et barn, der ikke opfylder vandelskravet, blive undtaget en forælders naturalisation ved, at det angives direkte i lovforslag om indfødsrets meddelelse, at barnet ikke skal være omfattet.

Lovændringen i 2016 må indebære, at hvis et barn, som opfylder alle forudsætningerne i indfødsretslovens § 5, ikke er angivet i lovforslag om indfødsrets meddelelse som undtaget, selvom barnet burde være blevet undtaget på grund af kriminalitet eller efter forælders ønske, vil barnet være omfattet af forælders naturalisation og dermed erhverve dansk indfødsret som biperson – uanset at en eventuel manglende undtagelse skyldes fejl i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Det gældende vandelskrav

Ved lov nr. 63 af 28. januar 2020, som trådte i kraft den 1. februar 2020, blev der foretaget en ændring af indfødsretslovens §§ 5 og 6, således, at en biperson ikke bliver dansk statsborger, hvis vedkommende ikke opfylder det samme vandelskrav, som der stilles til forælderen. Der vil ikke længere være et krav om, at bipersonen udtrykkeligt skal være undtaget i et lovforslag om indfødsrets meddelelse for ikke at erhverve dansk statsborgerskab sammen med sin forælder i de tilfælde, hvor bipersonen ikke opfylder vandelskravet. Vandelskravet for bipersoner i naturalisationssager vil således blive administreret i overensstemmelse med de øvrige forudsætninger, som fremgår af § 5 i indfødsretsloven.

Denne ændring indebærer, at et barn, der på tidspunktet for forælders erhvervelse af dansk indfødsret har begået karensigivende kriminalitet, ikke bliver dansk. Dette gælder uanset, at et barnet ikke måtte være udtrykkeligt undtaget i et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Det gælder dog kun, hvis den pågældende på tidspunktet for forælders erhvervelse er sigtet, tiltalt eller dømt for et karensigivende forhold. Hvis den pågældende har begået et strafbart forhold, men endnu ikke er sigtet, tiltalt eller dømt, vil den pågældende efter den nuværende retstilstand erhverve dansk indfødsret med forælderen, da den pågældende opfylder betingelserne i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Hvis de 5 sager, hvor bipersonen var sigtet eller dømt for karensigivende kriminalitet forud for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse, skulle behandles efter de gældende regler, ville de 5 bipersoner ikke være blevet danske statsborgere sammen med deres forældre. Dog ville retstilstanden for de 3 sager, hvor bipersonerne ikke var sigtet, tiltalt eller dømt for et kriminelt forhold forud for vedtagelsen af den relevante lov om indfødsrets meddelelse, ikke være anderledes. Disse 3 bipersoner ville også efter gældende ret være blevet danske statsborgere sammen med deres forældre.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil undersøge, om der efter gældende ret kan stilles krav om, at bipersoner, der er fyldt 15 år, skal oplyse om evt. kriminalitet i forbindelse med indgivelse af ansøgning om naturalisation for, at man derved kan indlede en svigsag, hvis ansøgeren har begået kriminalitet, som den pågældende ikke er sigtet, tiltalt eller dømt for.

4. Konklusion

Det er konkluderet ovenfor under pkt. 1, at 3 af bipersonerne ikke var udelukket fra at erhverve dansk statsborgerskab sammen med deres forældre, og at ikke er grundlag for at indlede svigssager mod nogen af dem eller deres forældre. Det følgende vil derfor dreje sig om, hvorvidt de resterende 5 bipersoner har erhvervet dansk statsborgerskab sammen med deres forældre, og i så fald, om der er grundlag for at indlede svigssager mod nogen af dem eller for politianmelde dem for afgivelse af urigtige erklæringer eller lignende.

Praksis indtil lovændringen i 2017 viser, at 11 bipersoner, der havde begået strafbare forhold, umiddelbart efter vedtagelsen af lov om indfødsrets meddelelse fik besked om, at de ikke var blevet naturaliseret sammen med deres forældre, selvom de ikke udtrykkeligt var undtaget forældrens naturalisation på den relevante lov om indfødsrets meddelelse. Ingen af bipersonerne blev omfattet af deres forældres statsborgerretsbeviser. Bipersonerne nåede således aldrig at indrette sig på, at de havde fået dansk statsborgerskab.

Hvis denne praksis udstrækkes til også at gælde bipersoner, hvor der flere år efter udstedelse af statsborgerretsbeviserne og registreringen som danske statsborgere konstateres karensigivende kriminalitet, vil bipersonerne i de 5 sager som udgangspunkt på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke være blevet danske statsborgere sammen med deres forældre, og der skal tages kontakt til de pågældende således, at der kan ske partshøring, hvorefter det skal vurderes, om der er sket en fejl i forbindelse med udstedelse af statsborgerretsbeviserne til deres forældre. Der skal i den forbindelse tages stilling til, om sagerne vedrørende bipersonerne bør kunne forelægges Indfødsretsudvalget på samme måde som pas-sager.

Det må dog lægges til grund, at det er yderst tvivlsomt, om der er hjemmel i Indfødsretsudvalgets tilkendegivelse fra 1997 og den dagældende indfødsretslov til at udstrække den daværende praksis vedrørende kriminelle bipersoner til også at finde anvendelse i de foreliggende sager. I den forbindelse er det lagt til grund, at

der ud fra indrettelses- og intensitetsbetragtninger ift. de berørte bipersoner må kræves en klarere lovhjemmel for at konstatere, at de ikke er blevet danske statsborgere, end tilfældet var for de 11 bipersoner, som umiddelbart efter lovens vedtagelse fik at vide, at de ikke var blevet danske med deres forældre, ligesom kriminaliteten i alle tilfælde var konstateret inden vedtagelsen af loven. Det er således vurderingen, at der er saglige grunde for at behandle de foreliggende bipersoner anderledes end bipersonerne fra sagerne i 2016.

Det er derfor vurderingen, at bipersonerne i de 5 sager er blevet danske statsborgere sammen med deres forældre.

De 5 bipersoner og deres forældre er ikke i forbindelse med ansøgningen blevet bedt om at oplyse om bipersonens strafbare forhold af betydning for ansøgningen. De har således ikke tilbageholdt oplysninger, og der er på den baggrund vurderingen, at der ikke er grundlag for at iværksætte en straffesag eller svigsag mod hverken bipersonerne eller forældrene. Det er således vurderingen, at det ikke vil være muligt at løfte bevisbyrden for, at bipersonen har haft det nødvendige forsæt, som forudsættes i svigsager, idet det i udgangspunktet er hovedpersonen, som oplyser sagen ved ansøgning. Ministeriet har ligeledes vurderet, at der ikke er grundlag for at politianmelde de pågældende for afgivelse af urigtige erklæringer eller lignende.

Kaare Dybvad Bek

/

Christina Fløystrup